

سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳		نام و نام خانوادگی :		ساعت شروع: ۸ صبح		تعداد صفحه: ۴	
رشته : کلیه رشته ها		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۳/۲۳		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۱							
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی							
ردیف		سؤالات (پاسخ نامه دارد)					
		نمره					

قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱	در بیت زیر، یک برابر معنایی مناسب برای واژه «شادی» بیابید. «همه عزّی و جلالی، همه علمی و یقینی همه نوری و سروری، همه جودی و جزایی»	۰/۲۵
۲	برای هریک از واژه‌های مشخص شده یک برابر معنایی مناسب بنویسید. الف) اگر کوه آتش بود <u>بسپرم</u> ب) به عنوان <u>ولیمه</u> کباب غاز صحیحی بدهد.	۰/۵
۳	معنی واژه «دستور»، در بیت زیر با معنی آن در کدام گزینه یکسان است؟ «چه نیکو گفت با جمشید دستور ۱- گر ایدونک دستور باشد کنون ۲- تن ز جان و جان ز تن دستور نیست ۳- به دستور فرمود تا ساروان ۴- بر مصطفی بهر رخصت دوید» که با نادان نه شیون باد و نه سور» بگوید سخن پیش تو رهنمون لیک کس را دید جان دستور نیست هیون آرد از دشت، صد کاروان از او خواست دستوری اما ندید	۰/۲۵
۴	املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) اَلَا وَللّٰه که امروز باید (ناهار / نهار) را با ما صرف کنی. ب) شاهان باز شکاری را روی (شصت / شست) می‌نشانند و با خویشتن به شکار می‌برند.	۰/۵
۵	در هریک از متن‌های زیر، واژه‌ای بیابید که دارای «هم‌آوا» باشد. الف) کشته هر سو بر کف و دیواره‌هایش نیزه و خنجر / چاه غدر ناجوان مردان / چاه پستان، چاه بی‌دردان ب) هرکسی از ظن خود شد یار من ج) در آن اثنا صدای زنگ تلفن از سرسرای عمارت بلند شد. از درون من نجست اسرار من	۰/۷۵
۶	در هریک از موارد زیر، املاي یک واژه <u>نادرست</u> است؛ آن را بیابید و درست آن را بنویسید. الف) پیرمرد از داخل کاذیه روی میز، یک پاکت کهنه را برداشت و حواله مخارج قریب شش ماه من را نوشت. ب) پس از عزیمت رضاشاه، همه تبعیدی‌ها رها شدند و به ایل و اشیره بازگشتند.	۰/۵
۷	در کدام گزینه غلط املایی دیده می‌شود؟ ۱) نهالی چند در هنگام ورود خویش در باغ غرس کرده بود. ۲) کتاب را بر روی زانو گشوده بود و از پس عینک ستبر خویش در آن می‌نگریست. ۳) چنان می‌نمود که در چهارگوشه اتاق، درفش ملی ما را به احتزاز درآورده باشند. ۴) قومی به اسارت دشمن در آید و مغلوب و مقهور گردد.	۰/۲۵
۸	با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «داشتم می‌گفتم، آن شب نیز / سورت سرمای دی بیداده می‌کرد / و چه سرمای، چه سرمای! / لیک، خوشبختانه آخر، سرپناهی یافتم جایی / ... قهوه‌خانه گرم و روشن بود، هم چون شرم... / همگنان را خون گرمی بود.» الف) واژه «دی» کدام یک از انواع وابسته و وابسته است؟ ب) زمان کدام فعل «ماضی مستمر» است؟ ج) نقش دستوری واژه «خوشبختانه» را بنویسید. د) نوع واو مشخص شده را تعیین کنید.	۱
ادامه سؤالات در صفحه دوم		

سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳		نام و نام خانوادگی :		ساعت شروع: ۸ صبح		تعداد صفحه: ۴	
رشته: کلیه رشته ها		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۳/۲۳		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۱							
ردیف		سؤالات (پاسخ نامه دارد)					
نمره							
۹	با توجه به بیت های زیر به پرسش ها پاسخ دهید. (۱) از سیم به سر یکی کَلَه خود ز آهن به میان یکی کمر بند (۲) ای مشت زمین بر آسمان شو بر وی بنواز ضربتی چند (۳) ای مادر سرسپید، بشنو این پند سیاه بخت فرزند الف) در بیت اول، نوع حذف، قرینه لفظی است یا معنایی؟ (ب) کاربرد معنایی فعل «شو» اسنادی است یا غیراسنادی؟ ج) یک ترکیب وصفی در بیت دوم بیابید. د) هسته گروه اسمی «این پند سیاه بخت فرزند» را تعیین کنید.						
۱۰	نمودار گروه اسمی «دو تخته فرش» را رسم کنید و نوع وابسته وابسته را در آن تعیین نمایید.						
۱۱	در همه گزینه ها به جز جمله ای با الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» دیده می شود. (۱) محبت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند. (۲) به عشق نتوان رسیدن تا از معرفت و محبت دو پایه نردبان نسازد. (۳) همواره عشق قدیم را موضوع صحیفه شعر خود می گرداند. (۴) آتش عشق او را چنان گرداند که همه جهان، آتش بیند.						
۱۲	با توجه به بیت های زیر، درستی یا نادرستی گزاره های داده شده را تعیین کنید. صد هزاران سایه جاوید، تو گم شده بینی ز یک خورشید، تو چون نگه کردند آن سی مرغ زود بی شک این سی مرغ آن سیمرغ بود خویش را دیدند سیمرغ تمام بود خود سیمرغ، سی مرغ تمام الف) واژه «تو» نقش تبعی تکرار و واژه «خود» نقش تبعی بدل دارد. درست نادرست ب) بیت دوم، یک جمله غیر ساده است و مصراع اول، جمله وابسته آن است. درست نادرست ج) نقش دستوری واژه «تمام» در هر دو مصراع بیت سوم، «قید» است. درست نادرست د) مفهوم «ان» در واژه «صد هزاران» همانند واژه «ان» در واژه «بهاران» است. درست نادرست						
قلمرو ادبی (۵ نمره)							
۱۳	بیت زیر را با مصراع مناسب کامل کنید. من این زیبا زمین را آزمودم ؛ میهن ای میهن!						
۱۴	مصراع دیگر هریک از بیت های داده شده را انتخاب کنید؟ الف) آه این سر بریده ماه است در پگاه؟ (۱) یا ماه بی ملاحظه افتاده بین راه؟ (۲) یا نه سر بریده خورشید شامگاه؟ ب) به هر حالت که بودم با تو بودم؛ میهن ای میهن! (۱) به هر مجلس به هر زندان به هر شادی به هر ماتم (۲) اگر مستم اگر هشیار اگر خوابم اگر بیدار						
ادامه سؤالات در صفحه سوم							

سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳		نام و نام خانوادگی :		ساعت شروع: ۸ صبح		تعداد صفحه: ۴	
رشته: کلیه رشته ها		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۳/۲۳		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۱ مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی							
ردیف		سؤالات (پاسخ نامه دارد)					
نمره							
۱۵	مفهوم نمادین هریک از موارد مشخص شده را بنویسید. الف) ای مرغ سحر! عشق ز پروانه بیاموز ب) ناگهان انگار / بر لب آن چاه / سایه‌ای را دید / او، شغاد، آن نابردار بود						
۱۶	باتوجه به بیت‌های زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (۱) گر در سرت هوای وصال است، حافظا باید که خاک درگاه اهل هنر شوی (۲) بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک؟ بگفت آن گه که باشم خفته در خاک الف) در کدام واژه بیت نخست آرایه «مجاز» وجود دارد؟ ب) در بیت دوم، کدام واژه‌ها آرایه «جناس» را پدید آورده‌اند؟						
۱۷	مفهوم هریک از کنایه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) این سال نو به شما مبارک باشد و هزار سال به این سال‌ها برسید. ب) دیدم ماشاءالله چشم بد دور، آقا و اترقیده اند.						
۱۸	در همه ابیات به جز گزینه زمینه «ملی» حماسه آشکار است. (۱) پراگنده کافور بر خویشتن چنان چون بود رسم و ساز کفن (۲) چنین است سوگند چرخ بلند که بر بی‌گناهان نیاید گزند (۳) رخ شاه کاووس پرشرم دید سخن گفتنش با پسر نرم دید (۴) بدان گاه سوگند پرمایه شاه چنین بود آیین و این بود راه						
۱۹	با توجه به هریک از موارد داده شده، پاسخ درست را انتخاب کنید. الف) در بیت «لبریز زندگی است نفس‌های آخرت / آورده مرگ، گرم به آغوش تو پناه»، مصراع اول، آرایه «حسن تعلیل» دارد یا «تناقض»؟ ب) آرایه بارز در بیت «محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست»، «اسلوب معادله» است یا «اغراق»؟ ج) در سروده «همان جا که شاید اینک دست زمان و صورت ظاهرش، مرده نشانش بدهند»، ترکیب «دست زمان»، اضافه استعاره است یا تشبیهی؟ د) در نوشته «زمزمه لطیف و سبک و ملایم شما گمان مرا تأیید کرد»، آرایه «سجع» دیده می‌شود یا «حس آمیزی»؟						
۲۰	هریک از آثار «قصه‌های دوشنبه، در حیات کوچک پاییز در زندان، فی حقیقه العشق و قصه شیرین فرهاد»، با کدام یک از توضیحات زیر متناسب است؟ الف) کتابی است عرفانی از شیخ شهاب الدین سهروردی ب) شعر خوان هشتم از سروده های این کتاب است. ج) این اثر از ترجمه‌های عبدالحسین زرّین کوب است. د) داستانی است طنز، از احمد عربلو با موضوع دفاع مقدس						
قلمرو فکری (۸ نمره)							
۲۱	معنی هریک از ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.						
الف	پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفه روزی به خطای مُنکر نبرد.						
ب	در همان بحبوحه بخور بخور منظره زوال غاز خدایبامرز، مرا به یاد بی‌ثباتی فلک بوقلمون انداخت.						
ادامه سؤالات در صفحه چهارم							

سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳		نام و نام خانوادگی :		ساعت شروع: ۸ صبح		تعداد صفحه: ۴													
رشته: کلیه رشته ها		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۳/۲۳		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه													
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۱ مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی																			
ردیف		سؤالات (پاسخ نامه دارد)																	
نمره																			
ج	توپخانه شروع کرده بود و صدای مهیب آن، صدای کودکانه اما خشک کلاش را در خود هضم می کرد.																		
د	چه استبعادی دارد که روزی خاطراتی از سفر ماه هم بنویسم!																		
هـ	گفت: «دیناری بده پنهان و خود را وارهان گفت: «کار شرع کار درهم و دینار نیست»																		
و	چون رود امیدوارم بی تابم و بی قرارم من می روم سوی دریا، جای قرار من و تو																		
ز	فکری ای هم وطنان، در ره آزادی خویش بنمایید که هر کس نکند، مثل من است																		
ح	سراسر همه دشت بریان شدند بر آن چهر خنداناش گریان شدند																		
درک مطلب																			
۲۲	درک و دریافت خود را از سروده زیر بنویسید. «و اگر دیدی، به ناگاه/خون من برسنگ فرش خیابان جاری است،/بخند؛ زیرا خنده تو/ برای دستان من،/شمشیری است آخته»																		
۲۳	مفهوم مشترک سروده های زیر را بنویسید. * یک قصه بیش نیست غم عشق وین عجب کز هر زبان که می شنوم نامکرر است * هر روز باید ذکری واحد را مکرر بخوانم/ و آنچه را قدیمی است، قدیمی ندانم: «که تو از آن منی و من از آن تو»																		
۲۴	با توجه به متن زیر، منظور هدهد از «خورشید» و «ذره» چیست؟ هدهد در پاسخ طاووس گفت: «بهشت جایگاهی خرم و زیباست اما زیبایی بهشت نیز پرتوی از جمال سیمرغ است.» هر که داند گفت با خورشید راز کی تواند ماند با یک ذره باز؟																		
۲۵	مفهوم کدام بیت با عبارت «وصول به حُسن ممکن نشود؛ آلا به واسطه عشق و عشق هر کس را به خود راه ندهد»، یکسان است؟ (۱) بیم آن است کز غم عشقت سر برآرد دلم به شیدایی (۲) من که هر آنچه داشتم اول ره گذاشتم حال برای چون تویی اگر که لایقم بگو (۳) بی عشق زیستن را جز نیستی، چه نام است؟ یعنی اگر نباشی کار دلم تمام است (۴) می تواند حلقه بر در زد حریم حُسن را در رگ جان، هر که را چون زلف پیچ و تاب هست																		
۲۶	هر یک از موارد زیر، با کدام مورد در جدول داده شده مفهوم مشترکی دارد؟ (یک مورد در جدول اضافی است) الف) کاووس کیانی که کی اش نام نهادند کی بود؟ کجا بود؟ کی اش نام نهادند؟ ب) حتی درختش، غارش، کوهش، هر صخره سنگش و سنگریزه اش آیات وحی را بر لب دارد. ج) شیرمردی باید این ره را شگرف زان که ره دور است و دریا ژرف ژرف <table><tr><td>۱</td><td>نی حدیث راه پر خون می کند</td><td>قصه های عشق مجنون می کند</td></tr><tr><td>۲</td><td>راستی خاتم فیروزه بواسحاقی</td><td>خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود</td></tr><tr><td>۳</td><td>من نمازم را وقتی می خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سر گلدسته سرو / ...</td><td></td></tr><tr><td>۴</td><td>هر که جز ماهی، ز آبش سیر شد</td><td>هر که بی روزی است، روزش دیر شد</td></tr></table>							۱	نی حدیث راه پر خون می کند	قصه های عشق مجنون می کند	۲	راستی خاتم فیروزه بواسحاقی	خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود	۳	من نمازم را وقتی می خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سر گلدسته سرو / ...		۴	هر که جز ماهی، ز آبش سیر شد	هر که بی روزی است، روزش دیر شد
۱	نی حدیث راه پر خون می کند	قصه های عشق مجنون می کند																	
۲	راستی خاتم فیروزه بواسحاقی	خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود																	
۳	من نمازم را وقتی می خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سر گلدسته سرو / ...																		
۴	هر که جز ماهی، ز آبش سیر شد	هر که بی روزی است، روزش دیر شد																	
۲۷	بیت «مال این جا بایدت انداختن/ ملک این جا بایدت درباختن»، یادآور وادی از هفت وادی منطق الطیر عطار است.																		
۲۰	پیررو و سربلند باشید . جمع نمره																		

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: فارسی ۳	رشته: کلیه رشته ها	ساعت شروع: ۸ صبح	تعداد صفحه: ۲
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۳/۲۳	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خردادماه سال ۱۴۰۱	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی		
ردیف	پاسخ ها	نمره	

همکاران گرامی، خدای تعالی، لطفاً به پاسخ های درست و مشابه، نمره اختصاص دهید.

قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱	سرور، ۰/۲۵، ص ۱۰	۰/۲۵
۲	الف) طی می کنم، می پیمایم ۰/۲۵، ص ۱۰۱ ب) طعامی که در مهمانی و عروسی می دهند. ۰/۲۵، ص ۱۳۲	۰/۵
۳	گزینه ۳، ۰/۲۵، ص ۴۸	۰/۲۵
۴	الف) ناهار، ۰/۲۵، ص ۱۳۶ ب) شست، ۰/۲۵، ص ۱۲۱	۰/۵
۵	الف) غدر، ۰/۲۵، ص ۱۱۲ ب) ظن، ۰/۲۵، ص ۴۶ ج) عمارت، ۰/۲۵، ص ۱۳۷	۰/۷۵
۶	الف) کازیه، ۰/۲۵، ص ۶۱ ب) عشیره، ۰/۲۵، ص ۷۹	۰/۵
۷	۳) اهتزاز، ۰/۲۵، ص ۱۶۱	۰/۲۵
۸	الف) مضاف الیه مضاف الیه، ۰/۲۵، ص ۱۰۹ ج) قید، ۰/۲۵، ص ۱۰۹ ب) داشتم می گفتم، ۰/۲۵، ص ۱۰۹ د) ربط، ۰/۲۵، ص ۱۰۹	۱
۹	الف) معنایی، ۰/۲۵، ص ۳۴ ج) ضربیتی چند، ۰/۲۵، ص ۳۴ ب) غیر اسنادی، ۰/۲۵، ص ۳۴ د) پند، ۰/۲۵، ص ۳۵ (یادآوری: گروه اسمی فقط یک هسته دارد)	۱
۱۰	رسم نمودار: ۰/۲۵ «دو تخته فرش» ص ۶۵ 	۰/۵
۱۱	۲) به عشق نتوان رسیدن تا از معرفت و محبت دو پایه نردبان نسازد. ۰/۵، ص ۵۴	۰/۵
۱۲	الف) درست، ۰/۲۵، ص ۱۲۵ ج) نادرست، ۰/۲۵، ص ۱۲۵ ب) درست، ۰/۲۵، ص ۱۲۵ د) نادرست، ۰/۲۵، ص ۱۲۵	۱

قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱۳	به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی روید، ۰/۵، ص ۱۱۷	۰/۵
۱۴	الف) ۲) یا نه سر بریده خورشید شامگاه؟، ص ۹۶ ب) ۱) (به هر مجلس به هر زندان به هر شادی به هر ماتم)، ص ۱۱۷	۰/۵
۱۵	الف) پروانه نماد عاشق حقیقی است، ۰/۲۵، ص ۱۴ ب) شغاد، نماد ناجوانمردی است، ۰/۲۵، ص ۱۱۳ (ریاکاری و تزویر نیز درست است)	۰/۵
۱۶	الف) واژه سر (فکر و خیال)، ۰/۲۵، ص ۲۳ ب) خاک و پاک، ۰/۲۵، ص ۲۰	۰/۵
۱۷	۱) آرزوی عمر طولانی کردن، ۰/۲۵، ص ۱۳۴ ۲) پس روی کردن، تنزل کردن، ۰/۲۵، ص ۱۳۳	۰/۵
۱۸	گزینه ۳ یا رخ شاه کاووس پرشرم دید سخن گفتنش با پسر نرم دید، ص ۱۰۳	۰/۵

ادامه پاسخ ها در صفحه دوم

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: فارسی ۳		رشته: کلیه رشته ها		ساعت شروع: ۸ صبح		تعداد صفحه: ۲			
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه				تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۳/۲۳				مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خردادماه سال ۱۴۰۱				مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی					
ردیف		پاسخ ها						نمره	
۱۹	الف) «تناقض»، ۰/۲۵، ص ۹۷ ج) اضافه استعاری، ۰/۲۵، ص ۱۵۵						ب) «اسلوب معادله»، ۰/۲۵، ص ۴۷ د) «حس آمیزی»، ۰/۲۵، ص ۹۰		
۲۰	الف) فی حقیقه العشق ۰/۲۵، ص ۵۲ ج) قصه های دوشنبه، ۰/۲۵، ص ۱۶۲						ب) در حیاط کوچک پاییز در زندان، ۰/۲۵، ص ۱۱۴ د) قصه شیرین فرهاد، ۰/۲۵، ص ۴۳		
قلمرو فکری (۸ نمره)									
۲۱	معنی ابیات و عبارات :								
الف	آبروی بندگان را با گناه آشکار نمی ریزد ۰/۵ و وجه معاش (رزق و روزی تعیین شده) را به دلیل خطای زشت قطع نمی کند ۰/۵ : ص ۱۲								
ب	در همان میانه غذا خوردن ، منظره نابودی غاز ، ۰/۲۵، مرا به یاد ناپایداری روزگار ریاکار انداخت . ۰/۵، ص ۱۳۹								
ج	آتش توپخانه آغاز شده بود و صدای ترسناک آن ۰/۲۵، صدای ضعیف اسلحه کلاش را محو می کرد ۰/۲۵، ص ۹۲								
د	بعید نیست که به زودی خاطرات سفر ماه را هم بنویسم . ۰/۲۵، ص ۶۱								
هـ	محتسب: پولی بده ۰/۲۵ و خود را نجات بده ۰/۲۵، مست: موضوعات دینی با پول (رشوه) حل نمی شود. ۰/۲۵، ص ۱۹								
و	مانند رود امیدوار اما ناآرام هستم، ۰/۲۵، به سوی دریای اتحاد مردم می روم ۰/۲۵، تا به آرامش برسم. ۰/۲۵، ص ۸۵								
ز	ای هم میهنان برای آزادی خویش چاره ای بیندیشید ۰/۲۵، هر کس در پی چاره نباشد با من زندانی تفاوتی ندارد ۰/۲۵، ص ۲۶								
ح	همه مردم ناراحت شدند و با دیدن چهره خندان سیاوش از شوق گریستند . ۰/۵، ص ۱۰۳								
۲۲	شادی معشوق (وطن) به شاعر امید زندگی و قدرت مبارزه می بخشد. ۰/۵، ص ۱۵۰								
۲۳	سخن عشق تکراری نیست و عاشق از ذکر نام معشوق خسته نمی شود . ۰/۵، ص ۱۵۵								
۲۴	خورشید: سیمرغ یا خداوند ۰/۲۵، ذره: بهشت (دلبستگی های مادی) ۰/۲۵، ص ۱۳۱								
۲۵	گزینۀ (۴) «می تواند حلقه بر در زد حریم حسن را در رگ جان، هر که را چون زلف پیچ و تاب هست»، ۰/۵، ص ۵۶								
۲۶	الف) ۲، ۰/۲۵، ص ۶۲ ب) ۳، ۰/۲۵، ص ۷۱ ج) ۱، ۰/۲۵، ص ۱۲۰								
۲۷	وادی طلب یا وادی اول ۰/۲۵، ص ۱۲۲								
۲۰	جمع نمره								
پیروز و سربلند باشید									